

CREATIVITATEA PREȘCOLARILOR PRIN PRISMA TEHNOLOGIILOR DIDACTICE MODERNE

ANTOCI Diana, doctor, conferențiar universitar,
Catedra Psihopedagogie și Educație preșcolară, Universitatea de Stat din Tiraspol

LUPAȘCU Inga, educator, grădinița creșă „Albinița”, Șaptebani
studentă ciclului I, Universitatea de Stat din Tiraspol

Rezumat. *În prezentul articol punem în discuție principalele aspecte științifice ce țin de dezvoltarea creativității a copiilor de vârstă preșcolară prin intermediul tehnologiilor didactice moderne. Creativitatea este produsul susținut de tehnologii moderne care ne ajută să ne adaptăm pentru un viitor mai prosper și sigur. În cadrul activităților realizate în instituțiile de învățământ preșcolar, copiii sunt familiarizați cu tehnologii didactice moderne, iar potențialul lor creativ este valorificat conform interesului și abilităților copilului, într-un ritm adecvat pentru stimularea creativității.*

Cuvinte-cheie: *creativitate, tehnologii didactice moderne, vârstă preșcolară*

Abstract. *In this article we discuss the main scientific issued related to the development of creativity of preschool children through the prism of modern teaching technologies. Creativity is the product of modern technologies that help us adapt to a more prosperous and secure future. In the activities carried out in pre-school education institutions, children are familiar with modern teaching technologies, and their creative potential is capitalized according to the interest and skills of the child at an appropriate pace for stimulating creativity.*

Keywords: *creativity, modern teaching technologies, preschool age*

Sistemul de învățământ de astăzi din țara noastră este rodul valorificării creatoare a tradițiilor prețioase ce s-au conturat de-a lungul unei îndelungate evoluții istorice. Acesta este o expresie directă a unor particularități naționale de ordin economic, social și cultural. Modificările și inovările ce i s-au adus în ultimul timp (explozia informațională, creșterea populației, dezvoltarea economică și emanciparea politică) au generat noi solicitări față de instituțiile de învățământ, îndeosebi în ceea ce privește satisfacerea cererilor, tot mai mari, de educație.

În această lume în care singurul aspect nemodificat este schimbarea, învățământul trebuie să se integreze și să își adapteze ofertele pentru a veni în sprijinul noii generații, actualizându-și permanent finalitățile și resursele, astfel încât să răspundă noilor provocări și, în același timp, să le ofere subiecților educației deprinderi și instrumente de muncă eficiente [2].

Pandemia COVID-19 a influențat nu doar domeniul sănătății publice, cel economic sau politic, pentru domeniul educației, în mod deosebit, aceasta a venit ca una din cele mai importante provocări capabile să aducă schimbarea în învățământul preșcolar. Instituțiile educaționale și cadrele didactice, resimțind impactul negativ al crizei, au fost nevoiți să realizeze transferul activităților în

mediul virtual. Aceasta s-a dovedit a fi mai mult decât o provocare ocazională, pandemia a afectat profund ritmul, dar și eficiența activităților. Această realitate însă nu a dezarmat cadrele didactice și nici nu i-a slăbit motivația în vederea păstrării calității actului educațional [1]. În acest context, cadrele didactice au fost alături de preșcolarii săi pentru ai ajuta să facă față pandemiei, dar în același timp, dincolo de a aborda pericolul, au încercat să caute oportunități pentru dezvoltare, redefinindu-și procesul de predare – învățare – evaluare.

Tehnologiile didactice moderne sunt cele mai cunoscute și utilizate tehnici educative pentru că respectă curriculum-ul național, standardele naționale, sunt adaptate culturii locale și, în același timp, integrează standardele și cele mai bune practici internaționale din domeniul educației, în spiritul respectării Drepturilor Omului și Convenției Drepturilor Copilului.

Sorin Cristea, definește tehnologiile educaționale ca un „ansamblu de tehnici și cunoștințe practice destinate pentru a organiza, a testa și a asigura funcționalitatea instituției școlare la nivel de sistem” [1].

În această ordine de idei, tehnologiile didactice moderne s-au dovedit a fi temelia atitudinilor, cunoștințelor și deprinderilor de care copiii vor avea nevoie în rapida schimbare a timpurilor viitoare. Așadar, aceste instrumente didactice au început a fi utilizate și în Republica Moldova mai frecvent, dovedindu-se a fi cele mai adecvate și eficiente strategii didactice care au contribuit cu maximă eficiență la stimularea și dezvoltarea creativității copiilor de vârstă timpurie.

Dezvoltarea creativității copiilor trebuie să reprezinte o preocupare permanentă pentru cadrele didactice înzestrate cu un adevărat simț al valorilor. Copilul provocat să creeze va deveni omul capabil să găsească soluții și să se adapteze într-o societate aflată în permanentă schimbare.

Prin învățarea creativă nu se urmărește neapărat a se face din fiecare copil un geniu, dar putem și trebuie să reușim, ca dascăli, să facem din fiecare copil un participant activ–independent sau în grup – la „redescoperirea” adevărurilor despre lucruri și fenomene, atunci când i se indică direcțiile de cercetare sau i se dau notele definiției, să-și pună întrebări similare cu cele pe care și le pune cercetătorul științific cum ar fi: „cine”, „ce”, „unde”, „prin ce mijloace”, „în ce scop”, „cum”, „când”, deoarece ele întrețin interesul pentru cunoaștere și corespund spiritului de curiozitate al copilului.

G.W. Allport, introduce termenul „creativitate” în psihologie pentru a desemna o formațiune de personalitate. În opinia lui, creativitatea nu poate fi limitată doar la unele dintre categoriile de manifestare a personalității, respectiv la aptitudini (inteligență), atitudini sau trăsături temperamentale. Acesta este unul dintre principalele motive pentru care în dicționarele de specialitate apărute înainte de 1950, termenul „creativitate” nu este inclus.

Cu toate acestea, abordări mai mult sau mai puțin directe ale creativității, s-au realizat și înainte de 1950, noțiunea fiind consemnată sub alte denumiri: inspirație, talent, supradotare, geniu, imaginație sau fantezie creatoare. Însăși originea lexemului expune că noțiunea de creativitate

definește procesul, actul dinamic și capacitatea complexă a individului, care se dezvoltă, se desăvârșește și cuprinde originea și scopul [4, p.644].

Cele mai cunoscute abordări despre creativitate găsim în lucrările lui Elias M.Stein în care ni se relatează despre creativitate ca fiind „un proces care are drept rezultat opera personală, acceptată ca utilă sau satisfăcătoare pentru un grup social, într-o anumită perioadă de timp” . De asemenea, potrivit lui Claude Abric, „creativitatea este un proces prin care un individ sau un grup plasat într-o situație dată elaborează un nou produs, original – conform necesităților și scopurile situației respective”

Cele două definiții subliniază perspectiva creativității ca desfășurarea procesuală specifică, fără a ignora diferențierea creativității în creativitate individuală și creativitate în grup. Urmând linia logică a acestei esențe a creativității, Irving Taylor [3] distinge cinci niveluri/trepte ierarhice de creativitate la care se pot plasa indivizii (nivelul creativității expresive, nivelul creativității productive, nivelul creativității inventive, nivelul creativității inovatoare și nivelul creativității emergente). Din această împărțire a creativității în diverse nivele de manifestare ale acesteia, constatăm că preșcolarii se încadrează în primul nivel „creativitate expresivă”, manifestându-se liber, fără a fi prezentată utilitatea sau valoarea acestei manifestări (de exemplu, desenele spontane ale copiilor).

Potențialul creativ există nevăzut în fiecare copil, putând fi dezvoltat sub influența unui mediu socio-educational stimulat, responsabilii pentru stimularea creativității copilului preșcolar fiind părinții și cadrele didactice. Grădinița are rolul de a stimula încă de la cele mai fragede vârste, inițiativa și independența de acțiune a acestuia.

Copiii au o creativitate fantastică înnăscută, dar care trebuie descoperită și dezvoltată.

La instituțiile de învățământ preșcolar, creativitatea copilului poate fi stimulată prin tehnologiile didactice moderne a căror elaborare se fundamentează pe cunoaștere și pe respectarea particularităților de vârstă ale copilului preșcolar, dar și a nivelului de dezvoltare a potențialului său creativ.

Există resurse și aplicații de învățare pe care le poate crea cadrul didactic sau resurse deja existente sub formă de prezentări, lecții, fișe, imagini și clipuri pe care le putem folosi atât în timpul lecțiilor online, cât și cele offline. Aici lista e mai lungă și include aplicații precum Kahoot, Quizziz, Padlet, Digitaliada, Liveworkheets și multe altele.

Există numeroase platforme în care cadrele didactice putem crea grupuri, discuta și adăuga imagini. Printre acestea se numără LIVRESQ, un constructor simplu, care ne dă posibilitatea să punem în aceeași lecție poze, galerii de poze, texte, video-uri, animații audio și quizz-uri. Practic, noi putem să creăm o lecție completă, fără să fie nevoie să trimitem linkuri multiple la variate resurse copiilor. E un agregator de resurse pe care le punem într-o singură pagină, iar pagina este interactivă,

merge pe orice dispozitiv, de la telefon la PC. Putem publica librăria online direct și le putem trimite părinților copiilor un singur link care reunește toate resursele.

Fig. 1. Materiale educative în stil creativ, pe platforma LIVRESQ [6]

O altă aplicație interactivă este Wordwall, poate fi utilizat pentru a crea activități interactive folosind un sistem de șabloane. Acestea includ șabloane clasice familiare, ar fi „Cuvintele încrucișate”. Avem, de asemenea, jocuri în stil arcade, precum „Labirintul” și „Avionul”.

Fig. 2. Exemplu de activitate interactivă „Roata aleatorie” folosind aplicația Wordwall [7]

Cunoștințele sunt mai simplu dobândite dacă selectarea ajutorului este abordată înțelept. La momentul actual există multe platforme cu resurse ce încurajează spiritul creativ. Twinkl are acces instantaneu la resurse captivante, planificări, evaluări, activități interactive, pachete de lecții, PowerPoint-uri și multe idei inspiraționale.

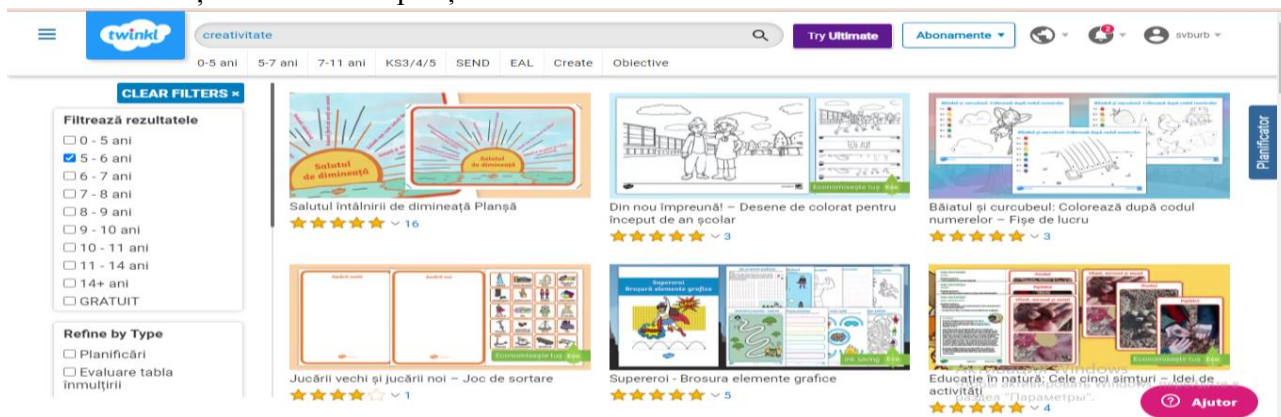

Fig 3. Pachet de resurse didactice ce stimulează creativitate preșcolară pe platforma Twinkl [8]

În urma celor expuse, foarte multe țări utilizează tehnologiile didactice moderne precum o acțiune primordială. Despre nivelul de aplicare a tehnologiilor educaționale în procesul educativ,

vorbește și ultimul sondaj internațional PISA 2018, la care au participat 79 de țări. Conform acestui raport 70 de țări din cele participante au efectuat testarea electronică și doar 9 țări, printre care se numără România și Republica Moldova au realizat testul tradițional pe hârtie.

Estonia este lider în ceea ce privește utilizarea platformelor web și e-școlare, mai puțin de 2% dintre elevii estonieni au o zi de obișnuită fără a le utiliza. Până în anul 2020 sistemul de învățământ estonian a urmat un plan foarte bine punctat în ceea ce privește învățarea modernă, și anume: dezvoltarea culturii digitale în curriculum, îmbunătățirea manualelor digitale, dotarea instituțiilor cu calculatoare pentru toți, care să implementeze noi sisteme digitale educaționale [5].

În concluzie, prezența tehnologiilor didactice moderne în cadrul activităților este de neconceput astăzi, dar în dezvoltarea creativității, nu putem să renunțăm total la metodele clasice, ele dovedindu-și eficiența de-a lungul timpului. Reieșind din toate cele menționate, remarcăm faptul că tehnicile tradiționale și cele moderne trebuie să conlucreze împreună și să se completeze reciproc. Nu trebuie privită ideea renunțării la tehnicile tradiționale în favoarea celor noi, întrucât prin intermediul tehnicilor tradiționale pedagogul poate sesiza reacțiile spontane ale grupului de copii și își poate adapta modalitățile de comunicare a informației pentru a atinge maximul obiectivelor propuse în cadrul activităților didactice. În perspectivă ne propunem să aplicăm aceste conținuturi pentru un program elaborat cu scopul dezvoltării creativității.

Bibliografie

1. Antoci, D.; Rădulescu, I. Eficacitatea tehnologiilor informaționale moderne pentru motivația învățării. UST. Chișinău, CZU: 37.015.3+159.922.7.
Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/157-163_11.pdf
2. Balint, G. Concepte moderne privind utilizarea tehnologiilor informaționale în procesul de învățare-predare-evaluare. Bacău, 2008. 120 p.
Disponibil: <https://cadredidactice.ub.ro/balintgheorghe/files/2011/03/concepte-moderne-privind-utilizarea-tehnologiilor-informationale-final.pdf>
3. Bouillercé, B.; Carré, E. Cum să ne dezvoltăm creativitatea. Iași: Polirom, 2002. 196 p.
4. Dicționarul Explicativ al Limbii Române. București: Univers Enciclopedic, 2016. 1376 p.
5. Hajdeu, M. Eficiența Utilizării Tehnologiilor Educaționale Moderne La Orele De Matematică. UST. Chișinău, CZU: 372.851:004.
Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/vol.1-90-96.pdf
6. <https://library.livresq.com/details/60203bf201f06b00077f11b3>
7. <https://wordwall.net/ro/resource/2623537/roata-meseriilor>
8. <https://www.twinkl.ro/search?q=creativitate&c=140&ca=107&ct=ey%20private&r=teacher&fa=2>